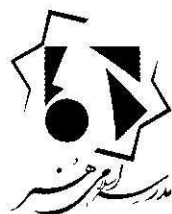

نوشتۀ جان هاسپرس

زیبایی شناسی

بیان آن: دکتران اسلیم محمودی ایرانی، طلبه بهلول الهی، محسن روحانی
پهلو و سرپرست خانوادگیان صالح نجفی

سرشناسه: هاسپرس، جان، ۱۹۱۸ - م. Hospers, John

عنوان و نام پدیدآور: زیبایی‌شناسی/ گردآورنده جان هاسپرس؛ برگردان جمعی از مترجمان [مدرسه اسلامی هنر].

مشخصات نشر: قم: مدرسه اسلامی هنر، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۵۰۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۷۰۸-۰۰-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: Introductory readings in aesthetics

موضوع: زیبایی‌شناسی.

شناسه افزوده: مدرسه اسلامی هنر.

رده بندی کنگره: ۲۹/۲۱/۲۱ BH

رده بندی دیویی: ۷۰۱/۱۷

شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۲۱۵۴۸

زیبایی‌شناسی / نویسنده: جان هاسپرس

مترجمان: مازیار اسلامی، مهید ایرانی طلب، بهارن تبارکی، محمدروحانی

بهاره سعیدزاده، امیرمازیار، صالح نجفی

طرح جلد و گرافیک: آتلیه طراحی دخمه، سید محمدهادی قادری

ناشر: انتشارات مدرسه اسلامی هنر* زیر نظر شورای نشر مدرسه اسلامی هنر

تماس: ۰۲۵-۳۷۸۳۰۵۹۳ * www.isoa.ir * isoa@gmail.com

نوبت چاپ: اول/ تابستان ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۹۰۰۰ تومان

مراکز پخش:

قم: بلوار بسیج، بین کوی ۲۰ و ۲۲. ساختمان مدرسه اسلامی هنر. تماس: ۰۲۵-۳۷۸۳۰۵۹۳

تهران: خ انقلاب، بین خ ابوریحان و فلسطین، بن بست مهارت، پلاک ۱ طبقه زیر زمین، پکتا

(پخش کتب اسلامی و انسانی) تلفن: ۰۲۱ (۶۶۹۷۳۲۰۳)

قم: پردیسان، رویروی مسجد امام صادق(ع)، دانشگاه ادیان و مذاهب.

تلفن: ۰۱۳-۲۶۱۰۲۶۱ (۰۲۵)، نمابر: ۰۳۱۷۱-۳۲۸ (۰۲۵)

فهرست مطالب

پیش‌گفتار / جان هاسپرس، محمد روحانی ۹

مطالعات مقدماتی در زیبایی‌شناسی / جان هاسپرس، محمد روحانی ۱۳

فصل اول: رویکرد زیبایی‌شناختی

۱. رویکرد زیبایی‌شناختی / جرمی استولنیتز، بهاره سعیدزاده ۳۷

۲. افسانه رویکرد زیبایی‌شناختی / جورج دیک، بهاره سعیدزاده ۵۵

فصل دوم: عناصر هنر

۳. سطح زیباشناختی / دیوید پرال، مهید ایرانی‌طلب ۸۳

۴. طرح زیباشناختی / استیفن پیر، مهید ایرانی‌طلب ۱۰۳

۵. هنر همچون ابزار یبانی / تئودور گرین، مهید ایرانی‌طلب ۱۲۹

فصل سوم: هنر به مثابه فرم

۶. فرم با معنا / کلايو بل، مازيار اسلامي ۱۴۱

۷. هنر به مثابه فرم / راجر فرای، مازيار اسلامي ۱۶۱

۸. نقدی بر «هنر به مثابه فرم» / لویس آرنولد رید، مازيار اسلامي ۱۸۵

فصل چهارم: هنر به مثابه بیان

۹. زیبایی به مثابه بیان / ای. اف. کاریت، امیز مازیار ۲۰۳

۱۰. مفهوم بیان هنری / جان هاسپرس، امیر مازیار ۲۲۵

فصل پنجم: هنر به مثابه نماد

۱۱. اثر هنری به مثابه نماد / سوزان لنگر، مهید ایرانی‌طلب ۲۶۷

۱۲. نماد در هنرهای ناموداری / چارلز استیونس، مهید ایرانی‌طلب ۲۸۹

فصل ششم: هنر و حقیقت

۱۳. حقیقت در ادبیات / موریس وایتز، بهاران تبارکی ۳۳۳

۱۴. آیا هنر الزاماً باید حقیقتی را بیان کند؟ / داگلاس مورگان، توران سعادت ۳۵۵

فصل هفتم: معیارهای نقد

۱۵. دلایل در داوری‌های زیباشناختی / مونرو بیردزلی، صالح نجفی ۳۷۹

۱۶. ارتباط از راه نقد / آرنولد آیزنبرگ، صالح نجفی ۳۹۷

فصل هشتم: ارزش زیباشناختی

۱۷. عینیت ارزش زیباشناختی / تی. ای. جساپ، صالح نجفی ۴۲۱

۱۸. ذهنی بودن ارزش زیباشناختی / کورت دوکاسی، صالح نجفی ۴۴۱

۱۹. نظریه ابزارگرا درباره ارزش زیباشناختی / مونرو بیردزلی، صالح نجفی ۴۸۳

پیش‌گفتار

مترجم: محمد روحانی

این کتاب گلچین دیگری از علم زیبایی‌شناسی است. البته تاکنون گلچین‌های بسیاری در این زمینه وجود داشته است. پس برای به دست دادن گلچین دیگر، چه توجیهی وجود دارد؟

این گلچین رویکردی متفاوت از نوشته‌های پیشینیان دارد که البته ممکن است برخی از خوانندگان علاقه بیشتر به آن و برخی نیز رضایت خاطر کمتری از آن داشته باشند. اما اساس این گزینش چیست؟ بیش از هر چیز دیگر، مبنای این گزینش این احساس ناخوشایند - حاصل تجربه تلخ در آموزش دوره‌های مقدماتی در زیبایی‌شناسی - است که اکثر گلچین‌ها و گزیده‌ها از آثار زیبایی‌شناختی، آن اندازه که استادان را مد نظر دارند، دانشجویان را در نظر نمی‌گیرند.

اکثر دانشجویان در کلاس‌های مقدماتی زیبایی‌شناسی، چیزی بیش از یک یا دو دوره فلسفه را نگذرانده‌اند. آنان بدون ابزار مفهومی مشخص به دوره‌های زیبایی‌شناسی وارد می‌شوند و در عین حال می‌خواهند در مورد برخی از مشکلات به وجود آمده در تجربه (و گاهی آفرینش) موسیقی، نقاشی، پیکرتراشی، معماری، شعر، نمایش و رمان، روشنگری گسترده ایجاد نمایند. این دانشجویان مشتاق و کوشا، در مباحث نقاشی‌های آبستره که منحصرأ مورد عنایت فلاسفه است، دچار سردرگمی می‌شوند. از نظر آنان، موضوعات از اهمیت حیاتی خود در هنر دور شده‌اند و نوع متونی که برای آن‌ها فراهم می‌شود نیز با سلايق و علایق فلاسفه وفق داده شده است. بسیاری از این متون، بالاترین کیفیت را دارند و منبع بسیاری از آن‌ها عبارت است از مجلات فلسفی که عرصه تبادل آرای استادان

زیبایی‌شناسی است. اما غیرحرفه‌ای‌های فلسفه، واقعاً نمی‌توانند پیچیدگی‌های بحث در این متون و بررسی‌ها را پی‌گیری کنند و ارزش آن‌ها برای چنین افرادی به صفر می‌رسد. اگر در صدد گردآوری گلچینی متناسب با استادان فلسفه بودم که در حوزه‌های فلسفه - و نه زیبایی‌شناسی - خبره‌اند، مجموعه‌ی مطالب کاملاً متفاوتی را برمی‌گزیدم. اما مطالبی که در این‌جا آورده شده، از دید غیرفلسفی‌های علاقه‌مند به برخی از مسائل زیبایی‌شناسی، مناسب خواهد بود. به هر حال، این متون در زمره‌ی خواندنی‌هایی هستند که طی دوره‌ای چند ساله، بیشترین اشتیاق را در میان دانشجویان خود من در دوره‌های مقدماتی زیبایی‌شناسی موجب شده‌اند.

تمامی این مطالعات، ساده نیستند، اما نمی‌توانند ریشه‌ی مشکلات مورد نظر و یا علت آن‌ها را کشف کنند. این مطالب دشواری‌های متنوعی دارند. به عنوان مثال، گزیده‌های استیونسون^۱ و دیکی^۲ به مراتب دشوارتر از گزیده‌های بل^۳ و فرای^۴ است. اما موارد دشوارتر، از حیث ارائه و ساختارشان واضح‌ترند و معمولاً برای دانشجوی هوشمندی که برای تهیه‌ی طرح کلی مراحل در مباحث پافشاری دارد، قابل فهم‌اند. هیچ یک از این گزیده‌ها، با توجه به توسل به نوعی تلاش عقلانی، نباید تأثیر نومیدکننده‌ای بر دانشجو داشته باشد که نهایتاً بگوید نمی‌تواند موضوع مورد بحث را درک کند. اما شاید این فرض در موضوعی به پیچیدگی «زیبایی‌شناسی»، بیش از حد خوش‌بینانه باشد.

مطالب بسیاری وجود داشت که بهتر بود به این مجموعه اضافه می‌گردید، اما به خاطر کمبود جا، امکان آن فراهم نشد. حذف کامل یک موضوع، یا حذف ویژگی‌های

1. Stevenson.

2. George Dickie.

3. Bell.

4. Fry.

پیش‌گفتار / ۱۱

زیبایی‌شناختی یک هنر خاص (از جمله، موضوعات خاصی مانند ماهیت استعاره، کاربرد شعری زبان، روابط میان هنرهای بصری، کاربرد رنگ و خط و تحلیل فرم موسیقایی)، مسائلی است که باعث تأسف ویره در این باب می‌شود.

نقاشی فرا آنجلیکو^۱ تحت عنوان «Madonna of Humility» (بانوی تواضع) که در آغاز این کتاب (بر روی جلد چاپ شومیز) نقش بست، در مقاله استیفن پیر^۲ به تفصیل توصیف شده است؛ از گالری ملی واشنگتن دی. سی.^۳ به خاطر اجازه چاپ این نقاشی در کتاب حاضر سپاسگزارم. نقاشی دیگر تحت عنوان «Achilles Discovered by Ulysses among the Daughters of Lycomedon» (نقش بسته بر پشت جلد چاپ شومیز) که به نیکلاس پوسان^۴ تعلق دارد، به تفصیل در مقاله راجر فرای^۵ توصیف شده است. در صفحه نخست هر گزیده، سپس از ناشران و نویسندگان مختلف به خاطر اجازه چاپ مجدد این مقالات برگزیده منعکس است. همچنین، به ویژه، برای همکاری ارزشمند در خواندن پیش‌نویس‌ها و تهیه نمایه‌ها به خانم شارون میلان^۶ مدیونم.

جان هاسپرس^۷

لس آنجلس، کالیفرنیا

-
1. Fra Angelico.
 2. Stephen Pepper.
 3. National Gallery in Washington, D. C.
 4. Nicolas Poussin.
 5. Roger Fry.
 6. Sharon Milan.
 7. John Hospers.